# Pertvarkymas į Europos bendrovę (SE)

Transnational Restructuring Navigator

Kai bendrovė nori pakeisti savo teisinį statusą į Europos bendrovės (Societas Europaea - SE).

### Ką turėtumėte apie tai žinoti:

- Europos Sąjungos teisė reglamentuoja SE veiklą pagal **Reglamentą EB 2157/2001** ir **Direktyvą 2001/86/EB dėl darbuotojų dalyvavimo.** Daugiausia SE iki šiol įsteigta Vokietijoje - apie 80 proc. visų SE (2021 m. duomenys), po jos seka Prancūzija - apie 15 proc.
- Be tradicinių teisinių formų, tokių kaip Prancūzijos Société Anonyme ar Vokietijos Aktiengesellschaft, 2004 m. buvo sukurta nauja viršnacionalinė forma - **Europos bendrovė**. Europos bendrovė, dar vadinama SE (lot. Societas Europea), yra akcinės bendrovės rūšis, leidžianti bendrovėms vykdyti verslą skirtingose Europos šalyse pagal vienodas taisykles.
- Žvelgiant iš **darbuotojų perspektyvos**, SE sukuria naują Europos lygmens darbuotojų dalyvavimo ir bendro sprendimų priėmimo valdymo ar stebėtojų tarybose perspektyvą: Kai nacionalinė akcinė bendrovė pertvarkoma į Europos bendrovę (SE), sudaromas SE susitarimas dėl darbuotojų informavimo, konsultavimosi ir dalyvavimo. Jame reglamentuojama stebėtojų tarybos sudėtis ir Europos SE darbo tarybos įgaliojimai.
- Kartu jis tampa **svarbia priemone, padedančia susilpninti arba apeiti darbuotojų dalyvavimo** ir bendro apsisprendimo teisę.
- Tai ypač aktualu, kai pagrindinis įmonės pertvarkymo į SE motyvas yra "įšaldyti" darbuotojų dalyvavimą valdybos lygmeniu arba "sumažinti valdybos narių skaičių".
- Pagal minėtą direktyvą **darbuotojų dalyvavimas SE apima teisę į informavimą, konsultavimąsi ir dalyvavimą** :
    - Panašiai kaip ir EĮT, darbuotojų atstovai SE darbo taryboje yra informuojami ir su jais konsultuojamasi.
    - Tais atvejais, kai nuostata dėl atstovavimo valdybos lygmeniu egzistavo anksčiau (t. y. daugumoje ES valstybių narių) ir buvo taikoma praktiškai, SE teisės aktuose numatytas "*prieš ir po principas*", kuris reiškia, kad darbuotojai tokiose SE turi teisę rinkti arba skirti kai kuriuos valdybos narius (dalyvavimas).
- Yra **keturi skirtingi SE steigimo būdai**: jungiantis (siekiant sukurti Europos bendrovę), **steigiant Europos kontroliuojančiąją bendrovę**, **steigiant Europos patronuojamąją bendrovę** arba **pertvarkant į SE**.

## Jūsų misija -...

- derėkitės dėl geriausio įmanomo SE susitarimo dėl informavimo, konsultavimosi ir darbuotojų dalyvavimo valdyboje (jei reikia), kad darbuotojai, kuriems turės įtakos jūsų įmonės pertvarkymas į SE, galėtų dalyvauti.
- Į procesą įtraukite savo nacionalines ir Europos profesinių sąjungų federacijas ir pasirūpinkite, kad nuo pat pradžių jums padėtų profesinių sąjungų ekspertai.
- Kaip darbuotojų atstovas, sužinojęs apie savo įmonės planą persitvarkyti į SE, surinkite kuo daugiau informacijos apie jo motyvus ir pagrindinius interesus.
- Jei yra rimto pagrindo manyti, kad įmonės interesas yra įšaldyti ar net apeiti privalomą darbuotojų dalyvavimą valdyboje, turėtumėte kreiptis patarimo į savo nacionalinę ir Europos profesinių sąjungų federaciją.
- Bet kuriuo atveju stenkitės išvengti darbuotojų informavimo, konsultavimosi ir dalyvavimo teisių sumažinimo, pertvarkant jūsų įmonę į SE (pavyzdžiui, įsteigiant holdingo bendrovę užsienio šalyje, kurioje darbuotojai nedalyvauja; sumažinant vietų skaičių administracijoje ar stebėtojų taryboje arba "įšaldant" darbuotojų dalyvavimo teises).
- jei tarptautinė bendrovė jungiasi arba yra pertvarkoma į SE, susisiekite su kitos (-ų) susijusios (-ių) bendrovės (-ių) darbuotojų atstovybe - labai rekomenduojama tai padaryti susisiekus su vietos ir Europos sektoriaus profesinių sąjungų organizacija, kad šis procesas būtų lengvesnis.
- Jei bendra įmonė yra tarptautinio pobūdžio ir joje dalyvauja dvi ar daugiau Europos įmonių tarybų, kuo anksčiau susisiekite su jomis ir suplanuokite derybas dėl būsimos bendros įmonės įtraukimo į vienos iš esamų Europos įmonių tarybų taikymo sritį arba dėl naujos Europos įmonių tarybos įsteigimo.

Transnational Restructuring Navigator

# Laiko matrica

## Valdymo įsipareigojimai

### Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Pertvarkant įmonę, kurioje jau yra įsteigta EĮT, vadovybė privalo kuo greičiau informuoti EĮT (žr. numatomą sprendimą).

### Vietos darbuotojų atstovavimas

- Jei įmonėje nėra EĮT, vadovybė turėtų informuoti atitinkamą darbuotojų atstovavimo organą arba profesinės sąjungos komitetą apie planą pertvarkyti įmonę į SE.

### Darbuotojų atstovai valdyboje

- Vadovybė turėtų informuoti valdybos narius apie įmonės strategiją ir bet kokius planus, kurie gali turėti įtakos darbo jėgai, labai anksti ir gerokai prieš priimant galutinį sprendimą.

## Darbuotojų teisės ir veiksmai

### Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Vos tik pasirodžius gandams, EĮT arba nacionalinė darbuotojų atstovavimo įstaiga turėtų surinkti kuo daugiau informacijos apie įmonės ketinimus ir motyvus.
- Kaip informacijos šaltinį rekomenduojama pasitelkti darbuotojų valdybos lygmens atstovus.
- Darbuotojų atstovams iš pradžių dažnai trūksta būtinos pirminės informacijos, nes teisinė SE forma vis dar yra nedidelio ekspertų rato tema. Teisinių pagrindų yra daug ir jie ne visada aiškiai suderinti: pavyzdžiui, SE reglamentas Nr. 2157/2001 ir SE direktyva 2001/86/EB, taip pat nacionaliniai įgyvendinimo įstatymai, kuriais ES normos perkeliamos į jūsų šalies teisinę sistemą.
- Susisiekite su savo profesinių sąjungų koordinatoriumi ir Europos profesinių sąjungų federacija, kad gautumėte visą informaciją apie visas susijusias profesines sąjungas ir pradėtumėte rengti bendrą profesinių sąjungų atsaką.
- Kadangi jūsų EĮT susitarimas bus pakeistas į SE susitarimą, kuriame bus numatytos ne tik informavimo ir konsultavimosi teisės, bet galbūt ir darbuotojų atstovavimo valdybos lygmeniu teisės, turėtumėte susisiekti su kolegomis iš EĮT, kad pasiruoštumėte ir pasikeistumėte turima informacija.
- Taip pat susipažinkite su teisiniais reikalavimais ir nuostatomis dėl susijungimų ir susijungimų kontrolės procedūrų bei reglamentavimo savo šalyje.

Transnational Restructuring Navigator

### Vietos darbuotojų atstovavimas

- Darbuotojų atstovams, kurie nėra įsteigę EĮT, dar svarbiau surinkti paramą ir patarimus.
- Vos tik pasirodžius gandams, nacionalinė darbuotojų atstovavimo institucija turėtų surinkti kuo daugiau informacijos apie įmonės ketinimus ir motyvus.
- Rekomenduojama kaip informacijos šaltinį pasitelkti darbuotojų valdybos lygmens atstovus.
- Darbuotojų atstovams iš pradžių dažnai trūksta būtinos pirminės informacijos, nes teisinė SE forma vis dar yra nedidelio ekspertų rato tema. Teisinių pagrindų yra daug ir jie ne visada aiškiai suderinti: SE reglamentas 2157/2001 ir SE direktyva 2001/86/EB bei nacionaliniai įgyvendinimo įstatymai perkelia ES normas į jūsų šalies teisinę sistemą.
- Susisiekite su savo profesinių sąjungų koordinatoriumi ir Europos profesinių sąjungų federacija, kad užtikrintumėte išsamią visų susijusių profesinių sąjungų informaciją ir pradėtumėte rengti bendrą profesinių sąjungų atsaką.
- Taip pat susipažinkite su teisiniais reikalavimais ir nuostata dėl susijungimų ir susijungimų kontrolės procedūrų bei reglamentavimo savo šalyje.

### Darbuotojų atstovai valdyboje

- Darbuotojų atstovai valdyboje gali gauti tokią pačią informaciją kaip ir akcininkų atstovai. Jei sklando gandai apie pertvarkymą į SE ir apie tokį planą dar nepranešta valdybai, šį klausimą galima iškelti kitame posėdyje, prašant atskleisti visą verslo planą. Jei valdybai jau buvo pranešta apie tokį planą, EĮT, vietos darbuotojų atstovams ir (arba) profesinių sąjungų pareigūnams galima pranešti, kad iš tiesų rengiamasi tokiam teisiniam pakeitimui. Įspėjimas: gali būti taikomos specialios konfidencialumo taisyklės.

## Profesinių sąjungų veiksmai

### Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Nacionalinio lygmens profesinės sąjungos turėtų teikti paramą darbuotojų atstovams EĮT, kad jie galėtų pasirengti derybų dėl gero SE susitarimo procesui.
- Jei susitarimas yra didesnis ir tarptautinio pobūdžio, apimantis daugiau nei vieną EĮT, Europos profesinių sąjungų federacija (-os) taip pat turėtų būti informuota (-os) ir įtraukta (-os) į šį procesą.
- Profesinės sąjungos turėtų labai jautriai reaguoti į bet kokius įmonės vadovybės ketinimus pasinaudoti SE steigimu kaip priemone susilpninti darbuotojų dalyvavimą valdybos lygmeniu, sumažinant bendrą valdybos narių skaičių arba "įšaldant" darbuotojų dalyvavimą tokiu lygiu, kad nebūtų atsižvelgta į situacijas, kai dėl darbo jėgos padidėjimo padidėtų ir valdybos lygmeniu dirbančių darbuotojų atstovų skaičius.

Svarbu pažymėti, kad nacionalinio ir Europos lygmens profesinės sąjungos gali veikti kaip ekspertai ir taip pat gali tapti Specialiosios derybų valdybos, kuri turi būti sudaryta deryboms dėl SE susitarimo, nariais. Tai garantuojama SE direktyvoje ir taip pat turi būti užtikrinta nacionaliniuose teisės aktuose, kuriais įgyvendinama ši direktyva.

### Vietos darbuotojų atstovavimas

- Profesinės sąjungos nacionaliniu lygmeniu turėtų teikti paramą darbuotojų atstovams, kad jie galėtų pasirengti derybų dėl gero SE susitarimo procesui.
- Jei susitarimas yra didesnis ir tarptautinio pobūdžio, Europos profesinių sąjungų federacija (-os) taip pat turėtų būti informuota (-os) ir įtraukta (-os) į šį procesą.
- Profesinės sąjungos taip pat gali apsvarstyti galimybę aktyviai dalyvauti SNB, kuris derasi dėl SE susitarimo. Išsamesnės informacijos ieškokite skyriuje apie derybas.

### Darbuotojų atstovai valdyboje

- Kai kuriais atvejais profesinių sąjungų pareigūnai gali turėti įgaliojimus bendrovės valdyboje. Jei taip nėra, labai svarbu palaikyti glaudžius ryšius su darbuotojų atstovais, kurie yra valdyboje. Tai leis greitai patikrinti gandus ir, jei jie pasitvirtintų, pasirengti tolesniems veiksmams (žr. tolesnius grafiko skyrius).

## Valdžios institucijų vaidmuo

### Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Šiame etape valdžios institucijų vaidmens nėra. Tačiau galite informuoti apie nacionalinių ar vietos valdžios institucijų vaidmenį gaunant informaciją ir duomenis bei apie tai, kaip jie bus skelbiami nacionaliniu ir Europos lygmeniu.

### Vietos darbuotojų atstovavimas

- Šiame etape ir šiame kontekste nėra jokio vaidmens.

### Darbuotojų atstovai valdyboje

- Šiame etape ir šiame kontekste nėra jokio vaidmens.

Transnational Restructuring Navigator

# Further reading and resources

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Are employee participation rights under pressure? Trends at national and EU level.

ETUI Policy Brief.

Autorius (-iai): Aline Conchon

Organizacija (-os): ETUI

Tipas: PDF

Kategorija: Moksliniai tyrimai

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Metai: 2012

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Frequently Asked Questions (FAQ) on SE WCs

Workers Participation Website.

Organizacija (-os): ETUI

Tipas: Svetainė

Kategorija: Moksliniai tyrimai

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

Transnational Restructuring Navigator

## European Company (SE) facts and figures (2014)

ETUI, Brussels.

Organizacija (-os): ETUI

Tipas: Svetainė

Kategorija: Moksliniai tyrimai

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Metai: 2014

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## SE Companies in 2017. Workers' Participation Europe Network, ETUI

Autorius (-iai): Anders Carslon

Kategorija: Moksliniai tyrimai

Kalba: Anglų kalba

Metai: 2017

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Fakten zur Europäischen Aktiengesellschaft. Stand: 31.12.2021. Hans Böckler Stiftung

Autorius (-iai): Sophie Rosenblohm / Sebastian Sick

Tipas: PDF

Kategorija: Faktai ir duomenys

Kalba: Vokiečių kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Transnational Restructuring Navigator

Metai: 2021

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Legal expert report on the topic that provides a comprehensive overview of the issue across EU Member States

Tipas: Svetainė

Kategorija: Teisinis

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Communication of the EU Commission

Organizacija (-os): European Comission

Tipas: Svetainė

Kategorija: Teisinis

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Metai: 2009

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

**The SE Directive only safeguards co-determination to the extent that it exists at the time of the SE's registration and does not provide for any adjustments thereafter (“before and after principle”)**

Transnational Restructuring Navigator

In particular in Germany, more and more companies are utilising this "loophole" and transforming themselves into an SE.

Kategorija: Teisinis

Kalba: Anglų kalba

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## The transformation of a company governed by national law into a European company (SE) must not reduce the participation of trade unions in the composition of the Supervisory Board

Organizacija (-os): CJEU

Tipas: PDF

Kategorija: Teisinis

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Metai: 2022

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Basic information on the SE legal form and related procedures and employer obligations on the EU Website “Setting up a European Company (SE)”

Tipas: Svetainė

Kategorija: Teisinis

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Transnational Restructuring Navigator

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Council Directive 2001/86/EC of 8 October 2001 supplementing the Statute for a European company with regard to the involvement of employees

Tipas: Svetainė

Kategorija: Teisinis

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Arbeitnehmerbeteiligung in der Europäischen Aktiengesellschaft (SE). Handbuch für die Praxis

Autorius (-iai): Michael Stollt / Elwin Wolters

Tipas: PDF

Kategorija: Sąjungos vadovai

Kalba: Vokiečių kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Metai: 2012

Transnational Restructuring Navigator

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Article on freezing or escaping workers participation rights in Germany with recent data

Felix Gieseke / Fokko Misterek / Sebastian Sick (2021): 4 von 5 großen SE vermeiden die paritätische Mitbestimmung (www.mitbestimmung.de)

Tipas: Svetainė

Kategorija: Sąjungos vadovai

Kalba: Vokiečių kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Website on SEs of the German Hans-Böckler Foundation

Kategorija: Sąjungos vadovai

Kalba: Vokiečių kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

PERTVARKYMAS Į EUROPOS BENDROVĘ (SE)

## Negotiations on workers involvement in the European Company

Very useful practical guideline on the negotiation of SE agreements for trade unions and workers representatives.

Organizacija (-os): ETUC

Tipas: PDF

Kategorija: Sąjungos vadovai

Kalba: Anglų kalba

Prieiga: Viešoji svetainė

Transnational Restructuring Navigator